

Källa: Sysav.se

SOPHISTORIA

Så länge människan funnits, har det uppstått avfall. Sophantering är med andra ord ingen ny företeelse, men däremot är både kvantiteten sopor och avfallets karaktär, sammansättning och komplexitet ett nytt problem sett ur ett historiskt perspektiv.

Eleverna får i den här övningen reflektera över hur sophanteringen såg ut förr från stenålderns upp till idag.

GENOMFÖRANDE

Ni ska idag arbeta med sopornas historia genom att titta på en film och arbeta med olika diskussionsfrågor. Med hjälp utav frågorna kan man se hur samhället har förändrats och hur våra konsumtionsvanor har förändrats genom tiden.

DEL 1: TITTA PÅ FILM

Börja med att titta på filmsnutten som handlar om sophantering till sjöss 1964. Den visar hur synen på sopor förändrats på drygt femtio år. Du hittar filmen under länktips. Läs sedan elevbladet "Historien om avfall". Läs högt eller låt eleverna läsa själv.

DEL 2: DISKUSSION OCH INTERVJU

Låt eleverna samla alternativt rita sopor till valfri tidsålder eller alla tidsåldrar antingen enskilt eller i grupp. Jämför och diskutera!

1. Du är en stenåldersmänniska: Vad får du för sopor på en dag respektive en vecka? Hur sorterar du dem?
2. Du lever i en stad på medeltiden: Vad får du för sopor på en dag respektive en vecka? Hur sorterar du dem?

ÄMNET

BI, GE, KE, SV

MÅL

Målet med övningen är att eleverna reflekterar över hur människans sopor har förändrats genom tiden.

NI BEHÖVER

- Kopiera upp lika många elevblad som det finns elever.

3. Du lever på landet kring år 1900: Vad får du för sopor på en dag respektive en vecka? Hur sorterar du dem?
4. Du lever i en stad kring år 1900: Vad får du för sopor på en dag respektive en vecka? Hur sorterar du dem?
5. Du lever nu: Vad har du kastat idag eller i veckan? Hur sorterar du dem?

Intervjua

- Fråga en äldre släkting eller bekant vad som blev sopor när hen var barn. Jämför med vad du har för sopor idag!

Intervjua i grupp eller enskilt. Lämna in som skrivuppgift och låt eleverna redovisa intervjuerna genom rollspel inför klassen.

DEL 3: UTMANING

Jobba i smågrupper och ta reda på hur man fick hem mjölk för 100 år sedan i Sverige.

Alternativ 1: Låt alla grupper svara på alla frågor och redovisa skriftligt.
Alternativ 2: Ge grupperna en eller två frågor var att besvara och låt eleverna redovisa sina svar muntligt inför klassen.

1. Hur kom mjölken hem från kossan?
2. Var producerades mjölken?
3. Var köpte man mjölken?
4. Hur förpackades mjölken?
5. Vilket material var förpackningen tillverkad av?
6. Varifrån kom förpackningsmaterialet?
7. Kunde man återanvända förpackningen?
8. Kunde man återvinna förpackningen?

REDOVISNING OCH

DOKUMENTATION

Eleverna får rita soporna till varje tidsålder, sätt sedan ihop och gör en affisch som kan hängas upp på skolan.

Dokumentera med bilder och foton och dela i klassens blogg.

LÄNK TIPS

- <https://www.youtube.com/watch?v=XrcrX9Qaw2o>

Utdrag ut läroplan LGR22

ÖVERGRIPANDE KUNSKAPSMÅL

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola:

- kan använda kunskaper från de naturvetenskapliga, tekniska, samhällsvetenskapliga, humanistiska och estetiska kunskapsområdena för vidare studier, i samhällsliv och vardagsliv,
- har fått kunskaper om förutsättningar för en god miljö och en hållbar utveckling,
- har fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället.

BETYGSGRUNDANDE FÖRMÅGOR

Övningen ger eleverna förutsättning att utveckla:

- förmåga att använda biologi/fysik/kemi för att granska information, kommunicera och ta ställning i frågor som rör miljö och hälsa/energi, teknik och miljö (BI/FY/KE),
- kunskaper om miljö- och utvecklingsfrågor utifrån ekologiska, sociala och ekonomiska perspektiv på hållbar utveckling (GE),
- förmågan att värdera val och handlingar som förekommer i ett hem utifrån hur de påverkar hälsa, ekonomi och miljö (HKK),
- förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer (SV).

CENTRALT INNEHÅLL

Ämnesinnehåll som tas upp i övningen:

BI: Människan beroende av och påverkan på naturen med koppling till naturbruk, hållbar utveckling och ekosystemtjänster. Naturen som resurs och vårt ansvar när vi nyttjar den.

GE: Hur val och prioriteringar på individ- och samhälls nivå kan påverka miljön och främja hållbar utveckling. Några grundläggande orsaker till och konsekvenser av fattigdom och ohälsa, till exempel bristande tillgång till utbildning, hälsovård och vatten. Arbete för att förbättra människors levnadsvillkor, till exempel genom Förenta Nationerna (FN).

HKK: Resurshushållning av livsmedel och andra förbrukningsvaror i hemmet.

Återvinning i hemmet och i närområdet och hur den fungerar.

KE: Råvarors förädling till produkter, till exempel metaller, papper och plast. Hur produkterna ska återanvändas eller återvinnas.

SV: Gemensamt och enskilt läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt. Bearbetning av egna och gemensamma texter till innehåll och form. Att ge och tar emot respons på texter.

Handstil och att skriva med digitala verktyg.

Nedan kan du se vilka av de Globala målen övningen kopplar till.

